

De Sluizen van Sas-Slijkens

E. LIETARD

Door de verzanding van de Kreken rond Oostende werd in 1618 besloten door de Staten van Vlaanderen, dat men de "IEPERLEET" zou kanaliseren, uitdiepen en verbreden.

In 1623 kwamen deze werken klaar en er was nu een rechtlijnige vaargeul tussen Oostende en Brugge verwezenlijkt.

Door nieuwe aanslibbing van deze watering werd het opnieuw noodzakelijk werken uit te voeren. Deze uitdiepingswerken werden aangevat in 1664 en ze waren voltooid op 21 december 1666. De aanslibbing kwam voor door de zeesluis gelegen te Plassendale.

Op 22 juni 1669 werden de werken gestart voor het plaatsen van een ZEESLUIS te SAS - SLIJKENS. Eveneens werden er versterkingen aangebracht aan het fort "ST. PHILIPPE" op de Pierhoek en dit tussen 1671 en 1674.

Het plaatsen van deze zeesluis begon in 1672.

De versterkingswerken aan het fort en de verdedigingsbastions werden ingehuldigd door Graaf Johannes de MONTEREY in 1675.

Op 16 februari 1676 werden de zeesluizen van Slijkens door de Gouverneur der Nederlanden, Hertog de Villa de HERMOSA, ingehuldigd.

De zeeschepen konden nu vanuit zee rechtstreeks naar Brugge doorvaren.

Op 13 augustus 1752, om 3 uur in de morgen was er een instorting in het Sas van Slijkens : de sluizen hadden het begeven.

Het opwerpen van dammen werd reeds aangevat enkele dagen na de instorting. Op 6 juni 1754 werd er een begin gemaakt met het opruimen van de resten van de oude sluis en werden de palen geslagen voor de fundering van de nieuwe. Bij deze werken werd er meer dan duizend man tewerkgesteld.

De eerste steenlegging van dit nieuwe sluizencomplex had plaats op 20 augustus 1754. Volgens bijgevoegde medaille werden de nieuwe sluizen in gebruik genomen in 1757, maar volgens Jacobus BOWENS in zijn boek "Nauwkeurige Beschrijving der oude en beroemde zee-stad Oostende, gelegen in Oostenryksch Vlaanderen" (deel II, 132) gebeurde dit op 18 november 1758.

Om 4 uur in de namiddag, aldus J. BOWENS "is het eerste Schip, zynde een Drymast Fluyt-Schip, gelaeden met Hout voor de Zaegmolens, daer door gevaeren, waer op dit dobbel Jaer-Schrift gemaakt wierd :

ALS MARIE ONS GRAEVINNE WAS,
SOO WAS ERMAEKT HET SLYKE SAS,
EN WAS PRINS KAREL GOUVERNEUR,
SOO VOER HET EERSTE SCHIP DAER DEUR."

In 1782 werd het fort "ST. PHILIPPE" ontmanteld en gesloopt. Op kaarten van 1860 kwamen er echter nog altijd delen van deze versterkingsgrachten voor.

Hieronder een afbeelding met een beschrijving van de drie groepen medailles, die met betrekking tot deze sluizen werden geslagen :

- * de zilveren en bronzen CAROLUS uit 1672,
- * de zilveren en bronzen MONTEREY uit 1675,
- * de gouden, zilveren en bronzen CAROLUS uit 1757.

1. JAAR 1672 MEDAILLE IN ZILVER ϕ 44 mm.

R/ CAROLUS II D.G. HISPANARIVM ET INDIARVM REX FLANDRIAE COMES.
Buste van de koning rechts gericht, onderaan Roett(iers = de graveur).

V/ FLANDRIA - OSTENDAE

Op de voorgrond de sluizen van Fort St. Philippe en de verdedigingsbastions. Een sierrol gehouden door twee engeltjes met tekst : NEPTVNO IDFRENVN CAROLVS APPOSIT

2. JAAR 1672 MEDAILLE IN BRONS ϕ 44 mm.

R/ en V/ Zelfde beschrijving als bij de vorige medaille.

3. JAAR 1675 MEDAILLE IN ZILVER ϕ 72 mm.

R/ JOANNES. DOMINICVS. COMES. MONTEREGIVS. ETC.. BELGII. ET. BVRCVNDIAE. GVBERNATOR. 1675.

Buste van Graaf de Monterey, rechts gericht met krulhaar.

V/ Bovenaan een tekst in twee lijnen :

CEDE. MARI. NEPTVNE. VAGIS. MONS. REGIVS. VNDIS./
IMPERAT. ET. DOMITAS. FLANDRIA. LAETA. STVPET.

Op de voorgrond het fort St. Philippe en de versterkingsgrachten van Sas-Slijkens en het sluizencomplex.

Op de achtergrond Oostende.

Bovenaan een engel en rechts een vrouw (= Oostende) en de god van de handel.

4. JAAR 1675 MEDAILLE IN BRONS \emptyset 72 mm.

R/ en V/ Zelfde beschrijving als bij de vorige medaille.

5. JAAR 1757 MEDAILLE IN BRONS \emptyset 35 mm.

R/ CAR. ALEX. LOTH. ET BAR. DUX. GUB. BELG.

Buste van Karel van Lorreinen (gouverneur van de Nederlanden onder Maria Theresia van 1744 - 1780) naar rechts gericht, met onderaan vermelding van de graveur R(oettiers).

V/ Zicht op het sluizencomplex van Slijkens met boven op de achtergrond Oostende.

Rondschrift :

COMMEATU RESTITUTO COMMERCIIUM ALLICITUR

Verder op twee lijnen : SLICKENS
1757
(wapenschild)

6. JAAR 1757 MEDAILLE IN ZILVER \emptyset 35 mm.

R/ Zelfde beschrijving als de vorige medaille.

V/ Zelfde beschrijving als de vorige medaille.

7. JAAR 1757 MEDAILLE IN GOUD \emptyset 35 mm.

R/ Zelfde beschrijving als onder het nummer 5.

V/ Zelfde beschrijving als onder het nummer 5.